

Roenbya ngutngeuj raemx sawcingh,
Gingq laeuj sien hawj boux baihyae.
Cenj nduj hoh mwngz ndangdaej ndei,
Cenj ngeih hoh mwngz yienghyiengh baenz.
.....

Giceh dou lij youq gwnz goengloh heuxbya hai
bae, ndaw ndoengfaex ndaet mumjgyumq miz
sing fwen cienz daeuj. Gijde dwg fwen Myauzczuz,
sing rwenz ndeidingq. Mbouj yungh bouxdaiqroen
lwnh dou gonq, dou couh roxyiuj gizdieg dou
baezneix aeu bae haenx yaek daengz lo. Dahraix,
giceh cienj gvaq song aen vangungx, baihnaj dou
sawqmw h ronghsag gvangqlangh, diegdeih youh
bingz youh gvangq. Yaepyet, aen dou Mbanjmyauz
gig miz daegsaek ndeu couh daengj youq baihnaj
dou lo.

Gizneix, couh dwg Mbanjmyauz Canghgyah-
dangz, geij bi neix mizmingz lailai.

Gizneix seiqhenz bya gvaengx raemx heux, dwg
aen mbanj gyaundeideu. Swnh aen gihvei
duetgungz dwkhoz caeuq lajmbanj saenqhwngh,
Gvangjsih Lungzswng Gak Cuz Swciyen Majdiz
Yangh Canghgyah Cunh Canghgyahdangz aen mbanj
Bouxmyauz neix dawz vwnzva Myauzczuz caeuq
nungzyez bonjdieg miz daegsaek haenx dox giethab,
daengx mbanj vunz doengzcaez guh saehnieb
lajmbanj lijyouz, aen mbanj bienq ndei yawj lo,
ngaenzbau vunz ndaw mbanj bongz lo, Mbanjmyauz
Canghgyahdangz caemh okmingz lo.

Ndwenngoenz bienqfouq le lij mbouj gaeuq,
vwnzva lajmbanj caemh hoengh hwnjdaej lo. Geij
bi neix daeuj, Canghgyah Cunh gonqlaeng ndaej
gij mingzdaeuz miznaj “Gveilinz Si ngeihgaep
dangjen sifandenj” “Gveilinz Si daihcib baez
vwnzmingz cunhcin” “swcigih swnghdai yangh-
cunh”. 2020 nienz, engq dwg daj soujduh
Bwzgingh lingx ndaej aen baizbenj gim “daengx
guek vwnzmingz cunh”.

Danghnaeuz seizgan doiqdauq roek caet bi,
Mbanjmyauz Canghgyahdangz lij dwg aen mbanj iq
bien’gyae ndeu, de swyenz diuzgen yaez、haeujok
mbouj bienh、saenqsik saek lai、vunz gvaq ndaej hoj.
Daengx mbanj 50 hoh vunz, ranzungzhøj couh miz
15 hoh. Dingz lai lwngyez ndaw mbanj cuhcungh
bizyez le couh okrog bae dajgoeng, mbouj nyienh
dauqma.

Ngamq haj bi seizgan, aen mbanj iq bien’gyae
youq Gveibwz neix guh le gijmaz? De dwg baenz-
lawz hwng hwnjdaej? Gangj daengz gij bienqvaq
Mbanjmyauz Canghgyahdangz, naj vunzmbanj cungj
dwg angqyangz caeuq roxnyinh miznaj. Gangj bae
gangj dauq, ndaw bak gyoengqde cungj noix mbouj
ndaej gij cwngcwz duetgungz dwkhoz caeuq lajmbanj
saenqhwngh, noix mbouj ndaej gij bangcoengh gak
gaep cwngfuj, engq noix mbouj ndaej geij boux
vunzcoz ndawmbanj.....

“Deuz” OK Ranghgyaeu

Lungzswng Gak Cuz Swciyen youq baih
doengbaek Gvangjsih, dieg neix dwg aen dieg
henzgyaiq Huznanz caeuq Gvangjsih, youq goekbya
saenamz Megbya Yezcwngzlingj. Ndaw yienh gij bya
baenz cien baenz fanh, miz haj diuz dah lae gvaq.

山路弯弯水清清，
敬酒先敬远路人。
一杯祝您身体好，
二杯祝您万事兴。
.....

我们的汽车还在盘山公路上穿行，密林之中隐约飘
来歌声。那是婉转动听的苗族山歌。不用向导预告，我
们就知道此行的目的地快到了。果然，汽车转过两道
弯，眼前豁然开朗，土地平旷。不一会儿，一座颇具特
色的苗寨寨门立在眼前。

这里，便是近年来声名鹊起的张家塘苗寨了。

山环水绕，美丽乡村。乘着脱贫攻坚和乡村振兴的
东风，广西龙胜各族自治县马堤乡张家村张家塘苗寨将
苗族文化与当地特色农业相结合，全寨村民一同搞起了
乡村休闲旅游，村寨变靚了，村民腰包变鼓了，张家塘
苗寨也出名了。

生活富裕了还不够，乡村文化也活起来了。近年
来，张家村先后获得了“桂林市二级党建示范点”“桂
林市第十批文明村镇”“自治区生态乡村”等荣誉称号。
2020年，更是从首都北京捧回了“全国文明村“的
金牌匾。

如果时光倒退六七年，张家塘苗寨还是一个自然条
件差、交通不便、信息闭塞、贫穷落后的偏远小村。全
寨50户人家，贫困户就有15户。村里的大多数孩子初
中毕业就外出打工，不愿回来。

短短五年时间，这个桂北偏远小村经历了什么？它
是如何崛起的？说起张家塘苗寨的蝶变，村人们脸上洋
溢着喜悦和自豪。说来说去，他们嘴里离不开党的脱贫
攻坚、乡村振兴政策，离不开各级政府的帮扶，更离不
开村里的几位年轻人.....

世外“逃”源

龙胜各族自治县位于广西东北部，地处越城岭山脉
西南麓的湘桂边陲。万山环峙，五水分流。龙胜境内重
峦叠嶂，坡陡谷深，交通不便。当地人有山歌形容：
“山峰接云天，沟谷陡又深；对山喊得应，走路要半
天。”山多地少，又有“九山半水半分田”之说。

张家塘苗寨就掩藏在龙胜的巍巍群山之中，距离
龙胜县城35公里，到乡里也有10公里路程。山路九曲
十八弯，以往路窄车难行，从山外进村寨，十个有九个
会晕车。

这里山清水秀，苗族风情浓郁，民风淳朴，曾经
是一个闭塞的世外桃源。

据村里的老人介绍，早在300多年前，苗寨先人就
此安家建寨。明崇祯六年（1633年），有一张氏路经
张家塘，见此地山环水绕，土地肥沃，认定是一块风水宝
地，便在此定居下来，延续至今。

今天寨子里以银、杨两姓为主，那么为什么叫张家
塘？据《龙胜县志》记载，马堤乡张家村银姓原是张
姓，是乾隆五年（1740年）吴金银起义苗族首领张老金
后裔，清代道光十九年（1839年）改银姓。

“以前我们寨子这里是一个大水塘，连房子的地基
都打不起，因为属于张家村管辖，所以就叫张家塘。”
张家塘苗寨67岁的村民杨盛银说，为了生存，村里人
沿河修堤，填塘平地，经过几代人的努力，终于有了今
天这样的格局。

以往，张家塘苗寨没有特色产业，水田里种稻子，
旱地种土豆、红薯、苞谷，村民们在地里刨食，基本能
养活自己，一年下来挣不了几个钱。

张家塘苗寨只有50户人家248人，但2015年精准
识别出了贫困户15户。在这里，年轻人看不到希望，
都想着往外跑，世外桃源逐渐成了世外“逃”源。

出生于1982年的杨启良，就是因为穷而跑出去
的。家里经济困难，杨启良初中毕业就外出打工讨生
活。

Ndaw Lungzswng gij byasoem caengz daeb caengz,
ndoi lingq lueg laeg, haeujok mbouj bienh. Vunz
bonjdieg eu fwen daeuj miuzsij de: “Aen bya sang
haeuj mbwn, aen lueg lingq youh laeg; heuh vunz
najbya nyi, byaij roen cix buenq ngoenz.” Bya lai
dieg noix, youh miz cungj gangjap “gouj faen bya
youh buenq faen raemx, lw daeuj buenq faen ngamj
guh naz”.

Mbanjmyauz Canghgyahdangz couh ndoj youq
ndaw gyoengq bya sangngaungau Lungzswng, liz
yienhsingz Lungzswng 35 goengleix, bae haw ndaw
yangh caemh aeu byaij 10 goengleix. Roenbya
ngutngut ngeujngeuj, gaxgonq roen gaeb ci nanz hai,
daj rog bya haeuj mbanj, cib boux naengh ci gouj
boux aeu ngunh.

Gizneix bya heu raemx saw, gij fungcingz
Myauzczuz naekna, vunzcingz ndei, doenghbaez dwg
aen diegndei hix bixsaek ndeu.

Gaengawq bouxlaux ndaw mbanj gaisau, caeux
youq 300 lai bi gaxgonq, cojcoeng vunz Mbanjmyauz
couh daeuj neix hwnq mbanj gvaq ndwenngoenz.
Mingzcauz Cungzcin h roek nienz (bi 1633), miz
boux vunz singq Cangh ndeu ginggvaq Cangh-
gyahdangz, raen dieg neix bya gvaengx raemx heux,
doem biz, nyinhdingh dieg neix dwg aen dieg ndei,
couh youq gizneix youq roengzdaeuj, lienzdaemh
daengz seizneix.

Seizneix ndaw mbanj gij vunz singq Yinz caeuq
singq Yangz lai, baenzneix vih gijmaz heuh Cangh-
gyahdangz? Gaengawq 《Lungzswng Yenci》geiq,
Majdiz Yangh Canghgyah Cunh gij singq Yinz
yienzlaiz dwg singq Cangh, dwg gij lwglan Cangh
Laujinh, de dwg bouxdaeuz Myauzczuz youq Baez
Hwnjbing Vuz Ginhyinz seiz Genzlungz haj nienz (bi
1740), Cinghcauz Daugvagh gouj nienz (bi 1839)
gaij singq Yinz.

“Doenghbaez mbanj dou youq gizneix dwg aen
daemzhung ndeu, hwnq ranz lienz giekranz cungj
mbouj miz cienz vat, aenvih gvi Canghgyah Cunh
guenj, ndigah heuh Canghgyahdangz.” Yangz
Cwngyinz, boux vunzmbanj 67 bi Mbanjmyauz
Canghgyahdangz neix gangj, vihliux gvaq ndaej
roengzbae, vunz ndaw mbanj riengz henzdah guh
haenzfai, dienz daemz bingz deih, ginggvaq geij ciuh
vunz roengzrengz, cungjsuenq miz aen yienghsiengq
ngoenzneix.

Doenghbaez, Mbanjmyauz Canghgyahdangz
mbouj miz maz canjyez miz daegsaek, naz ndaem
haeux, reih ndaem maenzdoengzlingz、maenz、
haeuxyangz, gyoengq vunzmbanj guh reihnaz, ceiq
lai dwg ndaej gwn imq ndaej daenj raeuj, hoeng
bi ndeu roengzdaeuj, mbouj canh ndaej geijlai
cienz.

Mbanjmyauz Canghgyahdangz cijmiz 50 hoh
248 vunz, hoeng 2015 nienz cingcinj duenq ok 15
hoh ranzungzhøj. Youq gizneix, vunzcoz raen
mbouj miz maz maqmuengh, cungj siengj buet ok
baihrog bae, aen diegndei menhmenh bienqbaenz
aen “diegdeuz”.

Yangz Gijliengz, boux seng youq 1982 nienz
neix, couh dwg aenvih gungz cix buet ok baihrog
bae. Ndaw ranz gungz, Yangz Gijliengz cuhcungh
bizyez couh ok baihrog bae dajgoeng ra gwn.